

RESTAUROVÁNÍ VJEZDOVÉ BRÁNY DO AREÁLU KRAMÁŘOVY VILY

Kramářova vila - Praha

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

L.P. 2019

LOKALIZACE PAMÁTKY:

Kraj: Hlavní město Praha
Okres: Praha
Obec: Praha 1 - Hradčany
Adresa: Gogolova 212/1
Název památky: Kramářova vila
Rejstříkové číslo: ÚSKP 41505/1-2146

ÚDAJE O PAMÁTCE:

Autor: Friedrich Ohmann
Datace: 1911-1914
Předchozí restaurátorské zásahy: cca v roce 1997 byla provedena oprava havarijního stavu objektu.

ÚDAJE O AKCI:

Vlastník: Česká republika
Investor: Úřad vlády České republiky
Památkový dohled: Národní památkový ústav

POPIS PAMÁTKY:

Sídlo vysokých státních představitelů postavené mezi roky 1911 - 1914 tvoří bezesporu nepřehlédnutelnou dominantu letenského panoramatu a je považováno za jednu z výrazných staveb pražské vilové architektury.

Pro stavbu vily si Karel Kramář, český poslanec, vybral pozemek na baště sv. Máří Magdalény. Za slib, že budova bude jednopatrová a bude tvořit esteticky vhodný doplněk k Pražskému hradu, zde získal od pražské obce parcelu. Budova s celkovou rozlohou 700 m² měla celkem 56 místností. Vedle soukromých ložnic a pracoven zde bylo několik jídelen, salonů, hal, hostinských pokojů a kulečnickový sál. Přestože z architektonického hlediska je vila obtížně zařaditelná, neboť novobarokní sloh doplňují typické secesní prvky, je považována za jednu z výrazných staveb pražské vilové architektury.

Zvláštní pozornost věnovali majitelé vnitřní výzdobě. Za pečlivého dohledu Kramářovy manželky Naděždy Nikolajevny zde vznikaly ojedinělé interiéry. Její ruský původ a estetické cítění, které často prosazovala na úkor doporučení renomovaných umělců, vtiskly vile neopakovatelný ráz. Dekorace ruskými, či spíše byzantskými motivy zároveň vypovídaly o Kramářově politickém cítění, ve kterém důležitou roli hrála všeslovanská idea a s ní spojená orientace na carské Rusko.

V roce 1938, po smrti bezdětných manželů, přešel objekt do vlastnictví Společnosti Dr. Karla Kramáře, která vilu pronajala Národní galerii. V letech 1994 - 1998 prošla vila zásadní rekonstrukcí obytných prostor a od roku 1998 slouží jako rezidence předsedy vlády České republiky.

Nedílnou součástí architektury areálu vily dotváří původní vjezdová celokovová nýtovaná secesní brána o rozměrech 7120* 2900 mm, která je předmětem této průzkumové

restaurátorské zprávy a záměru. Jedná se o masivní dvoukřídlou bránu, kde obě zrcadlově koncipovaná křídla jsou ve své půli rozdělena na dva segmenty spojené mezi sebou trojicí vratových pantů a dvěma novodobými štelovacími panty, které umožňují složit každé křídlo na polovinu a zároveň umožňují otevírat pouze polovinu křídla vrat na každé straně (vjezdová brána). V případě potřeby je možné otevřít obě křídla jako celek a umožnit tak obousměrný provoz. Oba krajní segmenty křídel mají opět zrcadlově vložené branky pro pěší o rozměrech 1000* 2100 mm opatřené kapotovanými zadlabávacími zámky s cylindrickými vložkami a bronzovými klikami ve tvaru stylizovaného lvího těla. Branky jsou zavěšeny na dvojici vratových pantů a jejich nosný rám je z čtyřhranné tyčoviny 30*30 mm. Jednotlivé segmenty brány mají nosné rámy z čtyřhranné tyčoviny o rozměrech 45*45mm. Brána je jako celek ve spodní části oboustranně vyplněna plasticky tvarovanými okopovými plechy, které jsou vnýtovány do jednotlivých segmentů a mají nanýťované rámečky z ploché oceli 20*5mm ohraničující plastickou část plechů. Z vrchu jsou plechy zakryty páskem z ploché oceli 45*8 mm, který slouží jako kryt vnitřního ztužujícího rámu a do kterého budou pravděpodobně nanýťovány vertikálně uložené ocelové pruty o rozměrech 25*25 a 25*30 mm o roztečích cca 141 mm. Nad okapovými plechy a ve vrchní části brány jsou horizontálně po celé délce brány oboustranně nanýťované pásy z ploché oceli o rozměrech 10*38 mm, které slouží k pomocné fixaci vertikálních čtyřhranů a zároveň jako zpevnění nosného rámu brány. Svým umístěním tyto pásy vytváří mezi vrchním rámem a vrchem spodních okopových plechů horizontální pásy, do kterých jsou vnýtovány kovářsky pojaté stylizované zdobné prvky rytmicky se opakující po celé šířce brány. Tento prvek se opakuje i vertikálně v krajních segmentech brány ve složitějším provedení a je navíc vertikálně po obou stranách ohraničen, na každé straně, vnýtovanými kovanými kroužky. Hlavní dominantou brány je centrálně osazený zrcadlově koncipovaný krabicový zámek s bohatou profilací jak tvarovou, tak plastickou, zakončený na svých vrcholech dvěma čtyřhrannými po obvodu rýhovanými šíškami. Po obvodu má jednoduše geometricky ohýbaný pásek z ploché oceli ve tvaru dvou čtverců, který zajišťuje dodatečné uchycení celého systému. V pravém křídle vjezdové brány je uložen systém rozvor ovládaných klikami, v levém křídle dozický zámek na uzamčení systému. Čtveřice bronzových klik je opět ve tvaru stylizovaných lvích těl. Na křídlech je umístěna oboustranná kovaná klapačka s tvarovanými čtyřhrannými, po obvodu rýhovanými šíškami v centrální části, vrchní část je zakončena trojicí volut ve tvaru stylizovaných listů.

Obě křídla brány jsou uložena na dvojici patních ložisek a pomocné kotvení obou křídel do postranních sloupů je čtyřmi otočnými závěsy s páskovými přezkami fixovanými šrouby na každém křídle. Vzhledem k celkové šířce jednotlivých křídel (3590 mm) jsou krajní segmenty křídel směrem ke středu brány opatřeny podpěrnými kolečky (ložisky), které se v případě otevírání křídel jako celku pohybují na kruhové dráze po pojezdové kolejnici z ploché oceli zabudované v silnici. K fixaci do silnice slouží kované zástrče.

SOUČASNÝ STAV PAMÁTKY:

Při vizuálním ohledání byla zjištěna tato poškození: Brána vykazuje známky vysoké degradace povrchové úpravy a povrchové koroze hlavně v exponovaných středových, přízemních a pohyblivých partiích a v místech, kde jsou materiály na sebe plátovány a spojeny nýtováním, jako jsou psaníčka, klapačky, ložiska uložení, závěsy, zámky, panty a zástrče a pojezdové kolejnice. Místy se již objevuje i částečně koroze důlková, zejména ve spodních partiích brány. Systémy zámků jsou částečně funkční, zcela nefunkční jsou pojezdová kolečka (ložiska). Je zde řada neodborných zásahů řešených svařování a zejména necitlivým přístupem k minulým opravám. Zcela zásadním problémem se mi však jeví uložení pravého křídla, kde v důsledku trhliny ve sloupu, kde jsou osazené závěsy je brána

zkřížená, křídlo je pokleslé a brána jde zavřít pouze pootevřením obou křídel vjezdové brány a jejich zatlačením na dorazový profil. Podle mého soudu, zde se jedná o havarijní stav. Bronzové kliky jsou v dobrém stavu, pouze jsou pokryté různými korozními produkty mědi společně s dalšími depozity. Složení patiny se viditelně liší podle umístění vzhledem k povětrnosti (srážkové stíny, zavlhčená místa, osluněné plochy a hlavně podle míst styku při manipulaci).

NÁVRH POSTUPU RESTAUROVÁNÍ:

Po demontáži budou instalována provizorní vrata a bude brána převezena do dílny restaurátora, a kde také bude provedena dokumentace původního stavu nepřístupných částí po rozebrání na jednotlivé fragmenty. Navrhuji poté zabránit pokračování degradačních procesů základním čištěním. Mechanicky, plamenem a kartáčováním, za pomoci drátěných kartáčů, kotoučů, pilníku a šábrů očistit zkorodovaná místa a zastavit působení koroze, chybějící fragmenty doplnit nebo vyměnit, po dohodě s památkovým dozorem, dle dochovaných prvků brány a jednotlivé fragmenty sesadit původní technologií – nýtováním, čepováním tak, abychom docílili původního výrazu památky. Krabicové zámky ve vnitřních částech doplnit a restaurovat tak, aby byly opět plně funkční. Provést repasi všech kování, zástrčí, rozvor, případně nahradit novými, týká se zejména koleček (ložisek) a kolejnic a uchycení křídel (závěsů) brány do sloupů.

Po bude následovat pasivace odrezovačem T s přísadou tanátu. Po úplné konsolidaci navrhuji provést dva základní nátěry např. Zink Phosphate Primer firmy Johnstones, poté opatřit dvěma vrchními grafitovými nátěry San Marco kiron 70 v odstínu k779GF antracit.

Bronzové kliky budou demontovány a povrchové nečistoty a nálety budou omyty tlakovou vodou a pomocí měkkých rýžových kartáčů, bude následovat ruční čištění jednotlivých partií pomocí kartáčků, skalpelů a jemných smirkových papírů hrubosti 400 tak, abychom odstranili veškeré vrstvy nečistot nad ušlechtilými patinami. Dále bude následovat ruční omývání a sušení, abychom odstranili zbytky brusných depozitů. V poslední fázi budou na dokonale suché povrchy nanесeny dvě vrstvy voskových nátěrů mikrovoskem REWAX 30 případně lakem Color spray. V součinnosti s restaurátorem kamene osadit bránu a výplně původní technologií zpět namísto. Z jednotlivých etap bude pořízena fotodokumentace a závěrečná restaurátorská zpráva.

DOPORUČENÝ OCHRANNÝ REŽIM:

Vzhledem k umístění památky na exponovaném místě, navrhuji ročně provádět průběžnou vizuální kontrolu stavu povrchů brány a její funkčnosti a jedenkrát za tři až čtyři roky provádět celkovou podrobnou revizi stavu památky, jako celku, pověřeným restaurátorem.

ak. soch. Josef Majrych
restaurátor

Přílohy: fotodokumentace

Kontaktní adresa:

ak. soch. Josef Majrych
Otvovice 57
273 27 o. Kladno
IČO: 46364340
DIČ: CZ6201290436

Bankovní spojení: ČS Kralupy n/Vlt
Č.ú.: 0463685309/0800
tel/fax : 315 783 183
e mail: majrychjosef@seznam.cz
mobil: 602 760 435